

PROBLEMATIKA CITOVANIA A ODKAZOVANIA NA KLASICKÉ A ELEKTRONICKÉ ZDROJE PODĽA ISO 690 A ISO 690-2: ZÁSADY, NAJČASTEJŠIE PROBLÉMY A PRÍKLADY

PHDR. ANNA KUCIANOVÁ
SLOVENSKÁ NÁRODNÁ KNIŽNICA V MARTINE
NÁRODNÝ BIBLIOGRAFICKÝ ÚSTAV

Abstrakt

Súčasťou etiky a kultúry písania odborných, vedeckých, záverečných a kvalifikačných prác sú odkazy na preberané myšlienky a použité publikácie, ako aj ďalšie súčasti už publikovaných textov alebo iných použitých materiálov či v papierovej, alebo elektronickej podobe.

Cieľom odkazov, t. j. citovania je – **presná identifikácia zdroja, ktorý bol použitý,**
– **poradie údajov v citácii je záväzné,**
– **najdôležitejšou zásadou je použitie jedinej a rovnakej techniky citovania v celom texte.**

Cieľom príspevku je pomôcť tým, ktorí majú záujem správne citovať, a poradiť im pri riešení niektorých problémov, ktoré sa môžu vyskytnúť.

Úvod

Citovať musia predovšetkým odborní a vedeckí pracovníci pri písaní vedeckých, odborných, záverečných a kvalifikačných prác. Popri odborných a vedeckých pracovníkoch, ktorí môžu písať rôzne typy monografických prác, ale aj článkov a ďalších materiálov, sú to predovšetkým študenti pri písaní seminárnych, ročníkových, ale aj bakalárskych a diplomových prác, ktorí musia dôsledne a presne citovať, aby ich tvrdenia boli overiteľné. Rovnako by problematiku citovania mali ovládať aj jednotliví vydavatelia publikácií monografického i seriálového typu, aby poskytli svojim používateľom správne údaje a v správnej forme.

International Standard Organization (ISO)

Hoci tu existujú príslušné medzinárodné normy, vidíme v mnohých prípadoch ich rôznu interpretáciu a mnohé vysoké školy a univerzity si spracovávajú a používajú svoje aplikácie a úpravy, čo je na škodu veci a proti pravidlám používania medzinárodných noriem.

Hlavným garantom spracovávania noriem všetkých vedných odborov ľudského poznania je ISO = International Standard Organization = Medzinárodná organizácia pre normalizáciu, ktorá je celosvetovou federáciou národných normalizačných organizácií. Na medzinárodných normách zvyčajne

pracujú technické komisie ISO. Každý člen ISO, ktorý sa zaujíma o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto technickej komisii. Na práci sa zúčastňujú medzinárodné organizácie, vládne aj mimovládne, s ktorými ISO nadviazala pracovný styk. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou organizáciou (IEC) vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa normalizácie v elektrotechnike.

Slovenská republika je členom medzinárodnej organizácie ISO, ktorá je garantom spracovania medzinárodných noriem všetkých oblastí, a tým, že sme jednotlivé normy podpísali, mali by sme ich aj dodržiavať.

Vyskytuje sa problém v rozdieloch medzi normou STN ISO 690 a STN ISO 690-2. Tu by bolo potrebné zjednotiť ich podľa medzinárodných noriem ISO 690 a ISO 690-2. V norme STN ISO 690 boli dodané dva doplnky v národnej interpretácii – dvojbodka za autorom a dvojbodka za In, ktoré však v medzinárodnej norme nie sú a nie sú ani v norme STN ISO 690-2, čiže bolo by potrebné inovovať a upraviť STN ISO 690 podľa medzinárodnej normy bez dvojbodiek, ktoré tam nepatria, lebo v origináloch nie sú.

Rovnako sa vyskytuje množstvo problémov a chýb v Príručke slovenského pravopisu pre školy a pre prax, ktorá bola vydaná vo vydavateľstve Agentúra Cesty v roku 2005 a má kapitolu Formálna úprava a spracúvanie písomností, v ktorej časť je venovaná problematike citovania a bibliografických údajov. Vôbec tu však nie je spomenuté, že základné metódy citovania sú tri, a ktorá z týchto metód je vlastne použitá v publikácii nie je jasné, a tým vlastne vznikajú ďalšie chyby, lebo jednotlivé metódy majú drobné odlišnosti. Tu musí byť pre citovanie jednoznačne použitá norma ISO 690 a ISO 690-2 a nemôžu sa zavádzať do pravidiel citovania pravidlá slovenského jazyka. Slovenské normy sú knihovnícko-bibliografické normy vychádzajúce z medzinárodných noriem, a nie je možné do nich zavádzať pravidlá slovenského jazyka. Nemôžu to robiť ani ostatné štáty sveta, ktoré tieto normy prijali a nezavádzajú do nich pravidlá svojho jazyka, veď ide o odborné normy z príslušného spomínaného vedného odboru, kde platia špecifické pravidlá odboru. To znamená, že dvojbodka uvádzaná vo vydavateľských údajoch podľa štandardov ISBD a príslušných noriem má pred sebou a za sebou medzeru, ako aj rok vydania má pred sebou oddeľovač čiarku a medzeru, a musia sa dodržiavať aj ďalšie pravidlá podľa uvedených noriem, ktoré ešte budú spomenuté v ďalšom texte.

Metódy citovania

Sú tri:

1. Metóda číselných odkazov
2. Metóda priebežných poznámok
3. Metóda prvého údaja a dátumu

Lišia sa v citovaní v texte, v citovaní pod čiarou a v tvorbe Zoznamu bibliografických odkazov. V ďalšom texte budú uvedené konkrétne príklady na všetky tri metódy, pri každej jednej sú uvedené spôsoby citovania v texte, citovanie pod čiarou a ako sa tvorí Zoznam bibliografických odkazov. Citovanie v texte je veľmi stručné, pod čiarou je trochu širšie a v Zozname bibliografických odkazov je potrebné uviesť kompletnú a presnú citáciu použitého zdroja. Je to dôležité predovšetkým pri elektronických zdrojoch, kde musí byť uvedené, že ide o zdroj online, t. j. nosič dokumentu, ďalej kedy bol citovaný a na akej presnej adrese sa nachádza, nie všeobecnú širokú adresu webovej stránky inštitúcie, na ktorej je nemysliteľné vyhľadať, pod čím môže byť použitý citovaný zdroj.

V nasledujúcom texte budú spomenuté najčastejšie sa vyskytujúce chyby, problémy a otázky, ktoré vznikajú pri citovaní.

Priezvisko autora sa zásadne uvádza verzálami, t. j. veľkými písmenami, ale iba priezvisko, krstné meno je len veľkým začiatočným písmenom. Jednotlivé mená sa uvádzajú v inverznom tvare.

Krstné mená sa uvádzajú celým menom alebo skratkou, t. j. iniciálou krstného mena.

Ak sa vyskytujú traja autori diela, tak sa oddeľujú:

- prípade uvedenia celých krstných mien sa jednotlivé mená oddeľujú medzerou, pomlčkou a medzerou
- v prípade uvedenia krstných mien len iniciálou sa jednotlivé mená oddeľujú čiarkou a medzerou.

Za krstným menom alebo posledným menom nasleduje bodka a medzera. Názov zdrojového dokumentu sa uvádza kurzívou. Ak je citovaná publikácia monografického typu, tak bude kurzívou jej názov. Ak je citovaný článok z monografického diela, zo zborníka, z periodika atď., tak bude kurzívou zdrojový dokument, t. j. názov monografického diela, názov zborníka alebo názov periodika. Ak má zdrojový dokument aj podnázov, tak bude uvedený za medzerou, dvojbodkou a medzerou a tiež bude kurzívou.

Miesto vydania je od vydavateľstva oddelené medzerou, dvojbodkou a medzerou. Ak sú vydavateľstvá dve, tak sa uvedie prvé miesto a vydavateľstvo s už uvedenými oddeľovačmi, za ním bude uvedená medzera, bodkočiarka a medzera, a uvedie sa druhé miesto vydania a vydavateľstvo, medzi miestom a vydavateľstvom bude medzera, dvojbodka a medzera, za nimi bude čiarka a medzera, a uvedie sa rok vydania. Za týmito údajmi by mali ešte nasledovať počet strán so skratkou s. na konci a číslo ISBN aj so skratkou ISBN v prípade publikácií monografického typu, príp. aj v zborníkoch.

Ak sa nevyskytuje v zázname vydavateľ, ale miesto vydania a rok vydania áno, tak sa uvedie miesto vydania, za ním čiarka a medzera, a rok vydania.

Pri citovaní dokumentov seriálového typu sú niektoré odlišnosti v uvádzaní a poradí niektorých typov údajov.

Rozdielne sa uvádzajú údaje pri citovaní článkov z periodík podľa toho, či je uvedené číslo ISSN, alebo nie. Ak sa neuvádza číslo ISSN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, bude čiarka a medzera, a bude uvedený rok vydania, čiarka a medzera, za ním poradie ročníka so skratkou roč. vo väčšine prípadov, príp. bez ročníka, ak sa nevyskytuje na dokumente, ďalej číslo periodika so skratkou č. a za ním čiarka a medzera, a rozpätie strán, na ktorých je citovaný článok, a za ním bodka. V prípade, že je uvedené číslo ISSN, bude poradie a oddeľovače trochu odlišné. Za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, bude bodka a medzera. Nasleduje skratka ISSN a číslo ISSN, za údajom bude uvedená čiarka a medzera, a bude uvedený rok vydania, čiarka a medzera, za ním poradie ročníka so skratkou roč. vo väčšine prípadov, príp. bez ročníka, ak sa nevyskytuje na dokumente, ďalej číslo periodika so skratkou č. a za ním čiarka a medzera, a rozpätie strán, na ktorých je citovaný článok, a za ním bodka.

Rozdielne sú citované aj články zo zborníka podľa toho, či je uvedené číslo ISBN, alebo nie.

Ak je citovaný zborník, ktorý nemá číslo ISBN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, nasleduje bodka a medzera. Ďalej je uvedené miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera, a vydavateľstvo, za ním čiarka a medzera, a nasleduje rok vydania, za ktorým je tiež čiarka a medzera, a nasleduje rozpätie strán so skratkou s. na začiatku, za rozpätím bude bodka.

Ak citovaný zborník má číslo ISBN, tak za názvom zdrojového dokumentu, ktorý je kurzívou, nasleduje bodka a medzera. Ďalej je uvedené miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera, a vydavateľstvo, za ním čiarka a medzera, a nasleduje rok vydania, za ktorým je oproti predošlému prípadu bodka a medzera. Za rokom nasleduje skratka ISBN a číslo ISBN, za údajom je čiarka a nasleduje rozpätie strán so skratkou s. na začiatku, za rozpätím bude bodka.

Veľký pozor je potrebné dávať na citovane elektronických zdrojov dokumentov. Sú tam tri dôležité údaje, ktoré musia byť súčasťou takejto citácie. Za názvom dokumentu, ak je to monografický typ dokumentu alebo celý zborník, tak je kurzívou, ak má aj podnázvy, tak aj tie sú kurzívou, aj v prípade, že sú viaceré, nasleduje v hranatých zátvorkách uvedený údaj o druhu nosiča napr. [online], za ním bude bodka a medzera. Nasleduje miesto vydania, za ním medzera, dvojbodka a medzera a vydavateľstvo, za ním rok vydania a za rokom vydania je údaj o dátume citovania v hranatých zátvorkách v tvare [cit. 2008-01-27], za údajom bude bodka a medzera. Pri dátumoch zapísaných v čisto číselnej forme musí byť zápis v súlade s ISO 8601, t. j. presne tak, ako je uvedené v predošlej hranatej zátvorke. Nasleduje počet strán so

skratkou s., ak je uvedený, za údajom je bodka, ďalej číslo ISBN so skratkou ISBN a bodkou na záver. Posledný je údaj Dostupné na internete: <http://.....>, kde je uvedená celá presná adresa, z ktorej bol použitý citovaný materiál s bodkou na záver.

Dôsledne treba spracovávať citácie elektronických dokumentov aj v tretej metóde, t. j. metóde prvého údaja a dátumu, pozor si treba dať predovšetkým v prípadoch, keď dielo nemá autora, vtedy sa za názov, ako prvý údaj, vsúva údaj o dátume, t. j. rok vydania, za ním nasleduje údaj o druhu nosiča a ďalšie vydateľské údaje. Práve pri elektronických dokumentoch sa vyskytuje na internete množstvo takýchto materiálov, ktoré nemajú priameho autora a sú popísané len pod názvom ako prvým údajom.

Odlíšnosť sa vyskytuje ešte pri uvádzaní citovaných článkov z elektronických periodík, číslo ISSN sa uvádza až za adresou citovaného zdroja s bodkou na záver.

Drobné odlišnosti sa vyskytujú ešte pri jednotlivých metódach. V metóde číselných odkazov je Zoznam bibliografických odkazov radený podľa jednotlivých čísel odkazov. V metóde priebežných poznámok a metóde prvého údaja a dátumu sú radené Zoznamy bibliografických odkazov abecedne podľa autora alebo názvu. V metóde prvého údaja a dátumu je za prvým údajom, čo môže byť autor alebo názov, uvedená bodka a medzera, za ňou nasleduje vysadený rok vydania a za ním nasleduje bodka. Potom nasledujú ďalšie údaje podľa potreby a druhu citovaného diela, ale rok vydania je znova uvedený na príslušnom mieste, kde patrí podľa typu citovaného dokumentu.

Na záver sú uvedené ešte niektoré poznámky k jednotlivým metódam citovania a príklady pre všetky vyššie uvedené poznámky a problémy vo všetkých troch metódach citovania.

Najdôležitejšia zásada je, že v jednom dokumente sa používa len jedna technika citovania a k nej prislúchajúci spôsob tvorby bibliografických odkazov.

1. Metóda číselných odkazov

Citácie sú spojené s popisom citovaného dokumentu poradovým číslom, ktoré je umiestnené ako horný index alebo v zátvorke. Poradie odkazov zodpovedá prvému výskytu ich citovania. Ak za sebou nasleduje viac citácií toho istého dokumentu, majú rovnaké číslo ako prvá citácia. Ak sa citujú osobitné časti dokumentu, môžu sa za poradovým číslom citácie po čiarku uviesť čísla strán aj s označením s.

Odkazy sa v číslovanom zozname bibliografických odkazov usporiadajú podľa ich poradových čísel. Poradové čísla sú umiestnené vľavo

a záznamy odkazov sú odsadené. Zoznam je umiestnený na konci kapitoly alebo textu.

Text a citácie:

... diplomových prác podľa Katuščáka (1) ... Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (7, s. 256) ... a ďalšie typy (15, s. 39)

-
1. KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce. 1998.
 7. Bibliografický zborník 1992-93. 2000.
 15. KUCIANOVÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti. 2005.

Zoznam bibliografických odkazov:

1. KATUŠČÁK, Dušan. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.
2. KOVAČKA, Miloš. *L.V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.
3. KUCIANOVÁ, Anna. *Peter Liba : personálna bibliografia : pripravená pri príležitosti významného životného jubilea*. 1. vyd. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa, 2001. 112 s.
4. *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.
5. POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.
6. GAJDOŠ, Věslav J. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.
7. *Bibliografický zborník 1992-93*. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.
8. KUCIANOVÁ, Anna. Medzinárodné desatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.
9. KUCIANOVÁ, Anna. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.
10. KOVAČKA, Miloš - KUCIANOVÁ, Anna. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici. In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.
11. TKAČÍKOVÁ, D. Když se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete: <http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm>. ISSN 1212-5075.
12. STEINEROVÁ, Jela. Základy filozofie člověka v knižniční a informační vědě. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a informačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.

13. ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.
14. KUCIANOVÁ, Anna. Personálie v elektronickej súbežnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/nbuu/Zborník_2000_2001.pdf>.
15. KUCIANOVÁ, Anna. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.
16. KOMOROVÁ, Klára. Najstaršie trnavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine. In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.
17. ROHOŇOVÁ, Ľudmila - GAŠPAROVÁ, Mária. *Metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1.* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete:
<http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf>
<<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.
18. ISO 690: 1987, *Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
19. *Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva* [online]. 2009 [cit.2009-01-12]. Dostupné na internete:
<www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.
20. *UNESCO* [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete:
<www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.
21. BERTALANFFY, Ludwig von. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.
Zdroj:
KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy I* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete:
<<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.
22. Zborník *Slovenského národného múzea v Martine : Etnografia 48*. Zodp. red. Marta Pastieriková. Roč. CI. Martin : Slovenské národné múzeum, 2007. 140 s. ISBN 80-8060-144-5.
23. Société des Produits Nestlé S.A., A Swiss Body Corporate, Vevey, CH. *Bifidobaktérie a ich použitie*. Pôvodca vynálezu Dominique Brassart et al. SK 280680 B6. Int.Cl⁷ : C 12N 1/20. 2000-06-12.
24. KUCIANOVÁ, Anna. *Súčasný stav MDT v roku 2010* [online]. Správa pre: Kamila Prextová. 18. november 2009 [cit. 2010-01-17]. Osobná komunikácia.

2. Metóda priebežných poznámok

Citácie sú spojené s popisom citovaného dokumentu poradovým číslom, ktoré je umiestnené ako horný index alebo v zátvorke. Tieto čísla odkazujú na poznámky, v ktorých môžu byť odkazy na citácie. Pre každý výrok alebo skupinu výrokov sa používa jedno číslo poznámky. Príslušná poznámka môže citovať viac ako jeden dokument.

Prvá citácia musí obsahovať dostatočné údaje na identifikáciu dokumentu, aby zabezpečila presné spojenie medzi citáciou a dokumentom. Druhá a ďalšie citácie sa môže skratiť tak, že sa uvedie len priezvisko a meno autora a skrátený názov, za ktorým sa napíšu čísla citovaných strán.

Ak sa nejaký dokument cituje viackrát, nasledujúce citácie dostávajú odlišné čísla. V poznámke, ktorá sa odvoláva na dokument citovaný v predchádzajúcej poznámke, sa buď opakuje úplná citácia (odkaz), alebo sa uvedie číslo predchádzajúcej poznámky s číslami citovaných strán a pod.

V zozname bibliografických odkazov sú záznamy usporiadané abecedne podľa prvého údaju (meno autora, resp. názov, ak je dielo anonymné). Poradové čísla citácií a poznámok sa uvádzajú len v poznámkach pod čiarou. Keď sa robí osobitný zoznam bibliografických odkazov na konci kapitoly alebo knihy, v tomto zozname sa záznamy nečíslujú, zoznam je zoradený abecedne a môže sa odsadiť druhý a ďalšie riadky.

Text a citácie:

... diplomových prác podľa Katuščáka (14)..... Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (15) ... a ďalšie typy (16)

14. KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce.

15. Bibliografický zborník 1992-93, s. 256.

16. KUCIANOVÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti, s. 39.

Zoznam bibliografických odkazov:

ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.

Bibliografický zborník 1992-93. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.

BERTALANFFY, Ludwig von. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.

Zdroj:

KIMLIČKA, Štefan. *Informačné systémy I* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.

- Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva [online]. 2009 [cit. 2009-01-12]. Dostupné na internete: <www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.
- GAJDOŠ, Vsevlad J. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.
- INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.
- ISO 690: 1987, *Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
- KATUŠČÁK, Dušan. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.
- KOMOROVÁ, Klára. Najstaršie tmavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine. In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.
- KOVAČKA, Miloš. *L.V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.
- KOVAČKA, Miloš – KUCIANOVÁ, Anna. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici. In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.
- KUCIANOVÁ, Anna. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.
- KUCIANOVÁ, Anna. Medzinárodné desatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.
- KUCIANOVÁ, Anna. Personálie v elektronickej súbežnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/nbuu/Zbornik_2000_2001.pdf>.
- KUCIANOVÁ, Anna. *Súčasný stav MDT v roku 2010* [online]. Správa pre: Kamila Prextová. 18. november 2009 [cit. 2010-01-17]. Osobná komunikácia.
- KUCIANOVÁ, Anna. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.
- POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.
- ROHOŇOVÁ, Ľudmila – GAŠPAROVÁ, Mária. *Metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1.* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete: <http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf> <<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.

- Société des Produits Nestlé S.A., A Swiss Body Corporate, Vevey, CH. *Bifidobaktérie a ich použitie*. Pôvodca vynálezu Dominique Brassart et al. SK 280680 B6. Int.Cl⁷ : C 12N 1/20. 2000-06-12.
- STEINEROVÁ, Jela. Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a infomačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.
- TKAČÍKOVÁ, D. Když se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete: <http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm>. ISSN 1212-5075.
- UNESCO [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete: <www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.
- Zborník Slovenského národného múzea v Martine : *Etnografia 48*. Zodp. red. Marta Pastieriková. Roč. CI. Martin : Slovenské národné múzeum, 2007. 140 s. ISBN 80-8060-144-5.

3. Metóda prvého údaj a dátumu

V texte sa uvedie v zátvorkách prvý údaj (priezvisko autora alebo prvé slovo z názvu) a rok vydania citovaného dokumentu. Ak sa prvý údaj už nachádza v rámci textu, v zátvorkách za ním sa uvedie len rok. V prípade potreby sa v zátvorkách uvedú za rokom aj čísla citovaných strán. Ak majú dva alebo niekoľko dokumentov ten istý údaj a rovnaký rok, odlišia sa malými písmenami a, b, c a p. za rokom vnútri zátvoriek. To isté sa urobí aj v zozname bibliografických odkazov.

Jednotlivé položky v zozname bibliografických odkazov sa uvádzajú v abecednom poradí. Sú usporiadané podľa prvého údaj, za ktorým nasleduje za bodkou rok vydania dokumentu, za ním podľa potreby nasledujú malé písmená, ktorými sa odlišujú odkazy s rovnakým prvým údajom a rokom vydania.

Text a citácie:

... diplomových prác podľa Katuščáka (1998) ... Dizertačné práce sú ďalším typom špeciálnych dokumentov (Kucianová, 2000) ... a ďalšie typy (Kucianová, 2005)

Bibliografický zborník 1992-93. 2000.

KATUŠČÁK, D. Ako správne písať diplomové práce. 1998.

KUCIANOVÁ, A. Koordinácia bibliografickej činnosti. 2005.

Zoznam bibliografických odkazov:

- ANDREJČÍKOVÁ, Nadežda. 1999. Komunikácia a kooperácia IS pre knižnice : úvod do komunikačného protokolu Z39.50. In *Bulletin Centra vedecko-technických informácií SR*, 1999, roč. 3, č. 2, s. 54-59.
- BERTALANFFY, Ludwig von. 1969. *General Systems Theory*. New York : Braziller, 1969. 259 s.
- Zdroj:
KIMLIČKA, Štefan. 2004a. *Informačné systémy 1* [online]. Bratislava : Univerzita Komenského, 2004. 40 s. [cit. 2005-03-15]. Dostupné na internete: <<http://www.fphil.uniba.sk/kkvi>>.
- Bibliografický zborník 1992-93*. 2000. Martin : Matica slovenská, 2000. 426 s. ISBN 80-7090-507-7.
- Dohovor o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva*. 2009 [online]. 2009 [cit.2009-01-12]. Dostupné na internete: <www.enviroportal.sk/dohovory/dohovory-detail.php?dokument=154>.
- GAJDOŠ, Věšvad J. 1972. *Skalické inkunábuly*. Skalica, 1972.
- INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného informatického sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. 2001. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001. 358, 12 s.
- ISO 690: 1987, *Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
- KATUŠČÁK, Dušan. 1998. *Ako správne písať diplomové práce*. Bratislava : Stimul, 1998. 152 s.
- KOMOROVÁ, Klára. 2005. Najstaršie tnavské tlače v Slovenskej národnej knižnici v Martine. In *Kniha 2005 : zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2005. ISBN 80-89023-55-X, s. 341-345.
- KOVAČKA, Miloš. 1994. *L.V. Rizner*. Martin : Matica slovenská, 1994. 254 s.
- KOVAČKA, Miloš - KUCIANOVÁ, Anna. 1998. 35. výročie ŠVK v Banskej Bystrici. In *Banská Bystrica*. Banská Bystrica : ŠVK, 1998, s. 14-16.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2001a. Medzinárodné desiatinné triedenie na Slovensku. In *INFOS 2001 : zborník z 31. medzinárodného sympózia, ktoré sa konalo v dňoch 2.-5. apríla 2001 v Starej Lesnej*. Bratislava : Spolok slovenských knihovníkov, 2001, s. 293-297.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2001b. Významná personálna bibliografia. In *Knižnica*, 2001, roč. 2, č. 11-12, s. 662.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2005a. Koordinácia bibliografickej činnosti. In *Knižnica*. ISSN 1335-7026, 2005, roč. 6, č. 4, s. 38-40.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2005b. Personálie v elektronickej súbežnej Slovenskej národnej bibliografii. In *Bibliografický zborník 2000-2001* [online]. Mar-

- tin : Slovenská národná knižnica, 2005 [cit. 2006-01-24], s. 136-139. Dostupné na internete:
<http://www.snk.sk/nbuu/Zbornik_2000_2001.pdf>.
- KUCIANOVÁ, Anna. 2010. *Súčasný stav MDT v roku 2010* [online]. Správa pre: Kamila Prextová. 18. november 2009 [cit. 2010-01-17]. Osobná komunikácia.
- POTOCKÝ, R., LAMOŠ, F. 1989. *Pravdepodobnosť a matematická štatistika*. Bratislava : Alfa, 1989. 344 s. ISBN 80-7184-767-4.
- ROHOŇOVÁ, Ľudmila – GAŠPAROVÁ, Mária. 2006. *Metodika popisu článkov vo formáte MARC 21 s interpretáciou pravidiel AACR : príručka používateľa : verzia V 2.1.* [online]. Martin : Slovenská národná knižnica, 2006 [cit. 2006-01-24]. 219 s. ISBN 80-89023-69-X. Dostupné na internete:
<http://www.snk.sk/nbuu/metodika_clanky_MARC21.pdf>
<<http://www.kis3g.sk/dokumenty/metodika.pdf>>.
- Société des Produits Nestlé S.A., A Swiss Body Corporate, Vevey, CH. *Bifidobaktérie a ich použitie*. Pôvodca vynálezu Dominique Brassart et al. SK 280680 B6. Int.Cl⁷ : C 12N 1/20. 2000-06-12.
- STEINEROVÁ, Jela. 2000. Základy filozofie človeka v knižničnej a informačnej vede. In Kimlička, Štefan et al. *Knižničná a informačná veda na prahu informačnej spoločnosti*. Bratislava : Stimul, 2000. ISBN 80-88982-29-4, s. 9-56.
- TKAČÍKOVÁ, D. 1999. Když se řekne digitální knihovna... In *Ikaros* [online]. 1999, roč. 8, č. 3 [cit. 2000-06-10]. Dostupné na internete:
<http://ikaros.ff.cuni.cz/ikaros/1999/c08/usti/usti_tkacikova.htm>
ISSN 1212- 5075.
- UNESCO. 2009 [online]. 2009 [cit.2008-12-04]. Dostupné na internete:
<www.sk.wikipedia.org/wiki/UNESCO>.
- Zborník Slovenského národného múzea v Martine : Etnografia 48*. 2007. Zodp. red. Marta Pastieriková. Roč. CI. Martin : Slovenské národné múzeum, 2007. 140 s. ISBN 80-8060-144-5.

Zoznam bibliografických odkazov:

- KIMLIČKA, Štefan. 2002. *Ako citovať a vytvárať zoznamy bibliografických odkazov podľa noriem ISO 690 pre klasické aj elektronické zdroje*. Bratislava : Stimul, 2002. 82 s. ISBN 80-88982-57-X.
- ISO 690: 1987, *Documentation – Bibliographic references – Content, form and structure*.
- STN ISO 690-2: 2001, *Informácie a dokumentácia. Bibliografické citácie. Časť 2: Elektronické dokumenty a ich časti*.